

Södertörns högskola | Institutionen för genus, kultur och historia
Kandidatuppsats 15 hp | Litteraturvetenskap | höstterminen 2009

”Allt jag har är en dröm jag inte klarar”

Maskulinitet i Ken Rings och Håkan
Hellströms musiktexter

Av: Joakim Sveland
Handledare: Hanna Hallgren

Abstract

This essay examines how the two artists Håkan Hellström and Ken Ring construct discourses about masculinity in their music lyrics. Based on post-structuralist theory's influence on feminism and masculinity disciplines I have made a comparative close reading, which produces a thematically structured study. A central issue is the common theme of the artist's alienation. The study shows that Ken Ring's alienation is related to a sense of powerlessness. Ken compensates for this by constructing masculine discourses that exaggerate the European culture's notion of masculinity and gender. This can be contrasted with Håkan Hellström, who in his alienation construct masculine discourses based on "unmanly practices". The "self" becomes sexually ambiguous in concepts of love and sexuality. In this way Håkan Hellström's construction of masculinity challenge the gender order's hegemonic ideals, while Ken Ring is dependent on the same order to give himself power.

Sammanfattning

Denna uppsats handlar om hur artisterna Håkan Hellström och Ken Ring konstruerar diskurser kring maskuliniteten i sina musiktexter. Utifrån poststrukturalistiskt influerad teori kring feminism och maskulinitet görs en komparativ närläsning som bildar en tematiskt uppbyggd studie. Utifrån det för artisterna gemensamma temat *utanförskap* visar studien att utanförskapet hos *Ken Ring* är relaterat till en känsla av maktlöshet. Denna kompenserar *Ken* genom att konstruera maskulina diskurser med ett överdrivet anspråk på det som den europeiska kulturen förknippar med maskulinitet och genus. Detta kan kontrasteras mot *Håkan Hellström* som i sitt utanförskap konstruerar maskulina diskurser där "omanlighet" och ett kärleks- och sexualitetsbegrepp där "jaget" blir könsmissigt tvetydligt, står i fokus. På så sätt tar *Håkan Hellströms* konstruktion av maskulinitet avstånd från, utmanar och ifrågasätter genusordningens hegemoniska ideal, medan *Ken Ring* är beroende av densamma för att stärka sin maktposition.

Nyckelord

Diskurs, Genusordning, Hegemonisk maskulinitet, Håkan Hellström, Intersektionalitet, Ken Ring, Maskulinitet, Musiktexter, Protestmaskulinitet, Underordnad maskulinitet.

Innehållsförteckning

En introduktion s.4.

Syfte och frågeställning s. 5.

Metod s. 6.

Metodiska tillvägagångssätt s. 6.

Material och avgränsningar s. 7.

Teoretiska utgångspunkter s. 9.

Hur text blir praktik – diskurser, performativitet och genusordningen s. 9.

Hegemonisk maskulinitet s. 12.

Den maskulina textmassan – en analys s. 13.

Ken Ring – maskulinitet hård som betong s. 13.

Det manliga utanförskapets lyrik s. 13.

Förortskrigare s. 15.

Protestmaskulinitet s. 17.

Kropp, kärlek och sexualitet s. 19.

Rädslan för de feminiserade männen s. 22.

Håkan Hellström – Göteborgs blödande Werther s. 23.

Lidandets utanförskap s. 23.

Den underordnade maskuliniteten och omanligheten s. 25.

Kropp, kärlek och sexualitet s. 28.

Den fulaste flickan i världen s. 29.

Den dolda medelklassen s. 31.

Ett maskulint möte – avslutning s. 33.

Källor s. 36.

Litteratur s. 36.

Internet s. 36.

Material s. 37.

Fonogram s. 37.

Håkan Hellström s. 37.

Ken Ring s. 37.

En introduktion

När Ken Ring sommaren 1999 uppträdde på Vattenfestivalen i Stockholm uppmanade han publiken att ”storma slottet, knulla prinsessan Madeleine och krossa monarkin”.¹ Från att ha varit nära att hamra in förstaplatsen på svensktoppen med låten ”Mamma” från debutalbumet *Vägen Tillbaka* (1999), fick han på grund av uttalandet se etablissemanget vända honom ryggen medan skivaffärerna ställde hans album längst bak i butiken. Ken Rings ”karriär dog på tre veckor”.² ”Folk undrar varför vi körde den låten på Vattenfestivalen. Men vad fan ska man rappa om när hälften av ens vänner går på soc, när alla knarkar och när politikerna ändå säger att de hjälper oss”.³ Ken hann släppa ett album till (*Mitt hem blir ditt hem*, 2000) innan skivbolaget EMI sade upp samarbetet med den obekväme ordspottaren som istället började sälja sina album och mixtapes via sin hemsida och på Närlivsbutiken i Hässelby Gård.⁴

Ungefär samtidigt som Kens kommersiella framgång blev förpassad till kassan på ett Närlivs, dök *Håkan Hellström* upp från ingenstans med albumet *Känn ingen sorg för mig Göteborg* (2000). ”Jag kan inte komma på någon annan svensk artist som gått rakt in i så många hjärtan så snabbt. Inte under min livstid” skrev Andres Lokko och stämde in i den enorma hyllningskör av svenska popkritiker som tappade tyglarna på superlativen när tonerna till *Håkan Hellströms* outsiderlyrik sprang fram på gatorna.⁵

För att korta ner en lång historia kan man säga att där övergången från 90- till 00-tal lämnade de båda artisterna återfinns vi dem mer eller mindre idag, tio år senare. Med medias skandalmegafon i hasorna fortsätter Ken Ring att göra musik *från* och *med* underjorden. På vägen fick han tillbaka sitt skivkontrakt och har samtidigt etablerat sig som en framgångsrik producent i Sverige, Europa och på andra sidan av atlanten. 2009 släppte han sitt senaste album *Hip Hop*. *Håkan Hellströms* framgångsvåg verkar tillsynes aldrig sluta skumma och han har lyckats

---

¹ Fredrik Strage (2001), *Mikrofonkåt*, Atlas, s. 43.

² Ibid.

³ Ibid. s. 57.

⁴ <http://hd.se/noje/2007/10/23/ken-aer-fortfarande-en-bad-boy/> (2010-01-06)

⁵ Håkan Steen (Red.) (2008), *Håkan Hellström – texter om ett popfenomen*, Reverb-Sonic, s. 48.

med konststycket att förföra den svenska kritikerkårens allra mest elitistiska falang och uppträda på ”Allsång på Skansen” utan att det rör någon i ryggen. Hans senaste alster kom 2008 och döptes till *För sent för Edelweiss*.

Håkan Hellström och Ken Ring är egentligen två väsenskilda artister: olika kulturella bakgrunder, olika musikstilar, olika syn på dem i media för att nämna några av många skillnader. Just därför berör de mig så enormt mycket. Uppvuxen framför ”Yo! MTV Raps”⁶ samtidigt som jag pumpat mig full med känslostormande indie-pop har jag gråtit till Håkan Hellströms betraktelser av livets skörhet och headnoddat till Ken Rings betonghårda beats, eller för den delen gråtit till Kens nakna utsatthet och dansat till Håkans svenska Bruce Springsteen samba. Olikhetera blir på ett annat plan än mer intressanta: om vi tänker att de känslor som Ken Ring och Håkan Hellström väcker hos mig kan kopplas till min identifikation med dem som män, borde det innebära att de är två artister som på ett eller annat sätt representerar, eller har representerat, två av mina (ideal)bilder kring manlighet och maskulinitet. Och jag tror inte jag är ensam.

Syfte och frågeställning

Frågan som vägleder denna uppsats är hur maskuliniteten konstrueras i Håkan Hellströms och Ken Rings musiktexter. Med andra ord kan man säga att det jag söker är musiktexternas *Håkan Hellström* och *Ken Ring* och de diskurser kring maskulinitet som artisternas textvärldar föder fram.⁷

För att överhuvudtaget kunna närma mig denna i sig enorma fråga har jag undersökt det tema som kan sägas vara det mest centrala och samtidigt det mest gemensamma för de båda artisternas musiktexter – *utanförskapet*. Utifrån hur textvärldens *Håkan Hellström* och *Ken Ring* porträtterar sitt utanförskap kommer jag undersöka de diskurser kring maskulinitet som växer fram. Dessa diskurser läser jag med hjälp av de teoretiska utgångspunkter jag presenterar i avsnittet här nedanför. I mitt avslutande kapitel ”Ett maskulint möte” kommer jag, som ett

---

⁶ Musikprogram på tevekanalen MTV. För mer info se: http://en.wikipedia.org/wiki/Yo!_MTV_Raps (2010-01-06)

⁷ Jag kursiverar artisternas namn för att påpeka att det är textvärldens Ken Ring och Håkan Hellström och inte den ”verkliga” världens variant som jag studerar. Jag kommer skriva mer utförligt om detta i avsnittet ”Material och avgränsningar”.

andra steg, att jämföra de båda artisternas maskulina textvärldar och utifrån det föra en vidare diskussion kring olika former av maskuliniteter.

Mitt syfte och min förhoppning med detta analytiska arbete är att påvisa hur maskuliniteten genomsyrar och är en grund för två manliga musikers textförfattande. Både Ken Ring och Håkan Hellström har en stor publik som suger in, analyserar och påverkas av deras musiktexter. Att studera maskuliniteten hos textvärldens *Ken Ring* och *Håkan Hellström* blir på så sätt en väg för att skåda inte bara deras textmässiga persona⁸, utan i ett vidare perspektiv hur denna persona påverkar sin omvärld.

Metod

Metodiska tillvägagångssätt

Som inledningen förklarar kommer den här uppsatsen handla om textvärldens *Ken Ring* och *Håkan Hellström*. En del av denna värld är maskuliniteten. För att komma så nära deras konstruktioner av maskulinitet som möjligt kommer jag göra en närläsning som bildar en tematiskt uppbyggd studie av de respektive artisternas musiktexter, låt för låt, verk för verk. Utifrån det övergripande, och för artisterna gemensamma, temat *utanförskap* kommer jag söka efter hur deras textmässiga persona konstruerar sin maskulinitet för att sedan jämföra artisternas maskulinitetskonstruktioner.

Jag började alltså metodarbetet med att lyssna igenom Håkan Hellströms och Ken Rings musik och samla ihop alla deras texter. Under detta arbete gjorde jag en första övergripande analys där jag plockade ut teman som var specifika för varje låt och för varje album och skrev ner tankar som dök upp när jag lyssnade på musiken. Det var på så sätt jag fann utanförskapet som övergripande tema för båda artisterna. Parallellt med detta läste jag böcker och artiklar som handlade om

---

⁸ Jag använder begreppet "persona" i enlighet med nationalencyklopedins benämning av begreppet, alltså som en "litterär figur som uppträder i en särskild roll eller med en viss åsikt, vanligen som språkrör för författaren" (<http://ne.se/lang/persona/705718,091228>).

Ken Ring och Håkan Hellström.⁹ För att inte helt tappa bort mig i min medelklassiga, vita och västerländska bakgrund läste jag samtidigt böcker som berörde hip-hopen och dess roll som en politisk megafon för segregerade grupper – det är en sak att som vit medelklass skildra en vit medelklassperson som Håkan Hellström och en annan att skildra Ken Rings förortsprosa.¹⁰ När jag kände mig redo för att börja analysera hur de skapar sin maskulinitet grep jag tag i det inom genuskretsar närmast kanoniserade verket *Maskuliniteter* (2008) och kompletterade det med andra böcker som berör maskulinitet.¹¹ När detta arbete var klart återgick jag till Ken Rings och Håkan Hellströms låttexter och analyserade dem igen och igen och igen för att slutligen känna att texten var mogen att skrivas ner.

Material och avgränsningar

Sedan Ken Ring släppte sitt debutalbum *Vägen Tillbaka* (1999) har han pumpat ut sig tio fullängdare – där plattan *Hip Hop* (2009) i skrivande stund är hans senaste alster – och ett otal mixtapes och singlar. Underlag för denna uppsats är texterna från hans fullängdare. Jag har alltså inte gått in på ”b-sidorna” på hans singlar, och inte heller rört vid hans mixtapes, vilket handlar lika mycket om en tids- och utrymmesfråga som att de flesta låtarna på mixtopen framförs av andra artister än honom själv.¹² Bortsett från mixtopen kan samma sak sägas om Håkan Hellström: jag har använt mig av texterna från hans fem album som släppts från och med debuten *Känn ingen sorg för mig Göteborg* (2000) till och med *För sent för Edelweiss* (2008), men inte gått in på hans singlars ”b-sidor” (så länge dessa inte dykt upp på någon av hans album) eller hans EP:s.¹³ När jag plockat ut de båda artisternas mest centrala teman, valde jag som ett andra steg ut de låtar där dessa

---

⁹ Se. Håkan Steen (Red.) (2008), *Håkan Hellström – texter om ett popfenomen*, Reverb-Sonic; Fredrik Strage (2001), *Mikrofonkåt*.

¹⁰ Se. Jeff Chang (2007), *Can't Stop, Won't Stop – a history of the hip-hop generation*, Ebury Press; Ove Sernhede (2009), *AlienNation is my Nation – Hip-hop och unga mäns utanförskap i Det Nya Sverige*, Stockholm: Ordfront.

¹¹ Se R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, Göteborg: Daidalos; Helena Hill (2007), *Befria Mannen! – idéer om förtryck, frigörelse och förändring hos en svensk mansrörelse under 1970- och tidigt 1980-tal*, Umeå: Bokförlaget h:ström – Text & Kultur; Tiina Rosenberg (red.) (2005), *Könet Brinner! Judith Butler – texter i urval av Tiina Rosenberg*, Natur och Kultur; Hillevi Ganetz (1997), *Hennes röster – Rocktexter av Turid Lundqvist, Eva Dahlgren och Kajsa Grytt*, Stockholm: Symposium.

¹² För en översikt av Ken Rings diskografi och för generell info om honom som artist ger ”http://sv.wikipedia.org/wiki/Ken_Ring” en bra överblick. Viktigt att notera är dock att ett fel går att finna under diskografin. ”Sommarbänken” var och är ett mixtape och inte ett fullängdalbum. För en överblick av Ken Rings texter rekommenderar jag ”<http://www.hiphoptexter.com/artist.asp?artistid=28>”.

¹³ För en översikt av Håkan Hellströms album och texter har jag använt mig av hans officiella hemsida: ”<http://www.hakanhellstrom.com>”

teman porträtteras som tydligast. I min studie kommer jag därför inte hänvisa till artisternas *alla* låttexter – det skulle skapa ett alldeles för omfattande material för en c-uppsats omfång. Istället har jag valt ut exempel som tydligt porträtterar den övergripande frågeställningen gällande konstruktionen av maskulinitet i de båda artisternas texter.

Som jag skrev ovan har jag kompletterat analysen med att läsa böcker som berör de båda artisternas musikaliska bagage likväl som böcker som handlar om maskuliniteter. Ni som läsare kommer dock främst märka av det senare av de två – böckerna som handlar om maskulinitet. Detta hänger ihop med att jag fokuserar på texterna som *egna* världar och diskurserna dessa textvärldar föder fram.¹⁴ Jag kommer i min studie alltså att fokusera på den maskulina persona som Ken Ring och Håkan Hellström konstruerar *i sina* texter och inte på hur deras ”verkliga” jag speglar av sig i dessa. Här krävs ett förtydligande: Håkan Hellströms och Ken Rings texter är ett uttryck för deras individualitet samtidigt som deras texter är beroende av en omringande kultur och ett samhälle. Men deras texter är lika mycket autonoma universum eftersom textens värld inte är densamma som världen runtomkring och författaren inte densamma som textens ”jag”. Detta kan man koppla till vad Hillevi Ganetz i *Hennes röster* (1997) säger när hon menar att författarens namn är något annat än ett vanligt egennamn eftersom det ”karakteriseras [...] av en speciell existens som diskurs då dess status och mottagande regleras av den kultur vari det cirkulerar”.¹⁵ Med andra ord så finns Håkan Hellström och Ken Ring i sina texter eftersom det finns en idé om att de ska finnas där. Man måste därför koppla författarnamnet till olika diskurser kring detsamma. Detta synsätt går självklart att diskutera – ”verklighetens” författare och dess intentioner med en text går inte att avskriva och kan utan tvekan vara otroligt intressant att studera. Men att söka efter vad Håkan Hellström eller Ken Ring vill ha sagt med en text är en helt annan sak än att se till vad texten *i sig* säger. Så i min uppsats kommer jag använda författarnamnet/artistnamnet som en diskurs som konstrueras i sitt eget verk och inte som ett sätt att påvisa vad personen bakom namnet avser. Jag tydliggör detta genom att helt enkelt kursivera

---

¹⁴ Om jag hade haft större utrymme och mer tid skulle jag kunnat ha lagt mer kraft på de intertextuella referenserna – alltså hur exempelvis Ken Ring i vissa låtar kopplar sig till hip-hop gruppen N.W.A:s gangsterkultur och hur Håkan bär vidare på Evert Taubes arv för att nämna två av de många kulturella referenser som de båda artisterna väcker liv i.

¹⁵ Hillevi Ganetz resonemang är sprunget ur Foucault. Se *Hennes röster*, (1997) s. 17.

Ken Rings och Håkan Hellströms namn när jag behandlar den textmässiga konstruktionen av dem själva och låter det stå som vanligt då jag avser personen utanför textens värld.

Teoretiska utgångspunkter

Hur text blir praktik – diskurser, performativitet och genusordningen

Hur vi talar om vår omvärld påverkar densamma. Detta är på ett förenklat sätt essensen i det som kallas för diskursbegreppet. Tanken är att världen får sin betydelse via språket och att språket iscensätter och konstruerar de normer och ideal som vi sedan skådar världen igenom. I min uppsats använder jag mig av diskursbegreppet för att beskriva hur textvärldens *Håkan Hellström* och *Ken Ring* formulerar sin syn på maskulinitet. En bakomliggande tanke, vilken hör till diskursbegreppets grundbalk, är att denna samling av tal, meningar och betydelser som växer fram ur texterna etablerar en diskurs, eller snarare flera diskurser, kring begreppet maskulinitet.¹⁶ Dessa kan i sin tur fångas upp av människor som börjar tala om och agera ut sin maskulinitet på detta sättet. Och beroende på vad man fyller en diskurs med, kommer den att förändras och omformas längst med vägen. Judith Butler kallar detta för *performativitet*. Tätt sammanknutet med teorin kring diskurser är denna tanke om att människan saknar essens och att vi och vår sociala värld skapas och konstrueras via våra sociala praktiker – talade såväl som agerade.¹⁷ Performativa uttryck är ord som inte endast beskriver företeelser, utan får dessa att bli till. Ett bra exempel är prästens ord vid vigseln ("Härmed förklarar jag er man och hustru") som bokstavligen skapar äktenskapet. Men det kan lika gärna handla om musiktexters konstruktion av exempelvis maskulinitet. Så när jag analyserar Håkan Hellströms och Ken Rings musiktexter och tar ut övergripande teman som konstruerar *Håkan Hellströms* och *Ken Rings* idé om en viss form av maskulinitet, ser jag det som idéer som i längden kan övergå till att bli en agerad

¹⁶ Helena Hill (2007), *Befria Mannen!*, s. 17.

¹⁷ Tiina Rosenberg (red.) (2005), *Könet Brinner! Judith Butler*, s. 11.

variant av densamma – *Ken Rings* upprepande av en viss form av maskulinitet kan tillslut påverka den faktiska maskuliniteten för en viss grupp, i talad och praktiserad form. Just därför ser jag deras musiktexter som en påverkanskälla.

En konsekvens av teorin kring diskurser blir att jag ser maskulinitet som en kakofoni av diskurser som ständigt strider mot varandra (det är detta som är kampen kring hegemonin vilket jag diskuterar här nedanför). Man måste därför vidga synvinkeln och se maskulinitet inte som ett isolerat ämne, utan som en aspekt av en större struktur. Detta leder mig till att för det första se *Ken Rings* och *Håkan Hellströms* olika former av maskuliniteter¹⁸ som en del av en *genusordning*. Helena Hill skriver i sin bok *Befria mannen!* att den diskurs som reglerar genus – genusordningen – innefattar idén att det finns två polariserade och heterosexuella kön¹⁹ – ett manligt/maskulint och ett kvinnligt/feminint.²⁰ Inte bara Hill, utan ett flertal forskare (se exempelvis Connell eller Butler som döper detta till den *heterosexuella matrisen*) menar att konstruktionen av ett manligt/maskulint och ett kvinnligt/feminint kön i dagens västerländska samhälle bär med sig en hierarkisering där maskuliniteten konstrueras som överordnad feminiteten och en rad egenskaper som definierar vad som ses som manligt och kvinnligt.²¹ Men genusordningen skall inte ses som determinerad och statisk, utan som en övergripande struktur som är i ständig förändring. Eller som Helena Hill skriver:

De mångfaldiga sociala praktiker, institutioner och diskurser som producerar kvinnor och män som två polära och hierarkiskt ordnade kategorier återskapas, understödjer och verkar genom varandra. Det är därför möjligt att tala om en strukturerande könsordning utan att essentialisera förklaringar.²²

---

¹⁸ Jag kommer i talet om maskuliniteter använda det i både plural som i obestämd form. I båda fallen åsyftas den mångfald av maskulina konstruktioner som existerar.

¹⁹ I sin introduktion till Judith Butler tar Tiina Rosenberg upp att Butler ser *sex*, det vill säga biologiskt kön och *gender* – det socialt konstruerade könet – som någonting som inte bör skiljas åt. En sådan åtskillnad, menar Butler, skulle leda till en syn på det biologiska könet som någonting naturligt och oproblematiskt när både *Sex* och *Gender* är delaktiga i skapandet av varandra (se s. 22-32, Rosenberg, 2005, *Könet Brinner!*). Jag intar en liknande ståndpunkt och menar att när *Håkan Hellström* och *Ken Ring* konstruerar sin maskulinitet, det vill säga sitt socialt konstruerade kön, påverkar den deras sexualitet.

²⁰ Helena Hill (2007), *Befria Mannen!*, s.18.

²¹ Ibid; För en historik över skapandet av den moderna genusordningen föreslår jag R.W. Connells bok *Maskuliniteter* (2008) och kapitlet ”maskulinitetens skapande i formandet av den moderna genusordningen” sida 198 och framåt.

²² Helena Hill (2007), *Befria Mannen!*, s.18.

Här är det viktigt att påpeka att genusordningen inte är den övergripande strukturen, utan en del av de strukturer som skapar maktrelationer. ”Eftersom genus är ett sätt att strukturera social praktik i allmänhet, inte en särskild typ av praktik, så ingår det oundvikligen i andra sociala strukturer” skriver Connell och menar att genus interagerar med raser, klasser, nationalitet och med vilken position man har i världen.²³ Ett annat ord för detta är *intersektionalitet*. Som ett exempel tar Connell upp Paul Hochs bok *White Hero, Black Beast* där Hoch visar hur de ”rasmässiga föreställningarna genomsyrade den västerländska diskursen kring maskulinitet”.²⁴ Samma sak går att säga om exempelvis arbetarklassens konstruktion av maskulinitet. Connell hänvisar här till Sonya Roses verk *Limited Livelihoods* där hon visar hur arbetarklassen i 1800-talets industriella England konstruerade ett ideal för manlighet som var

en reaktion på klassförnedringen och företagens paternalistiska organisation samtidigt som detta ideal, genom samma yttringar, definierades gentemot arbetarklasskvinnorna.²⁵

Helena Hill påpekar i sin avhandling klassbegreppets komplexitet och att ”språk och kulturella koder bidrar i lika hög grad som ekonomi och yrkesval till att individer kategoriseras som tillhörande en viss klass”.²⁶ Med det i åtanke kvarstår poängen: för att skåda makthierarkier i samhället måste man se till kontexten inom vilken olika personers mansideal skapas. Jag kommer därför i min studie inte endast se till hur *Håkan Hellström* och *Ken Rings* maskulinitet konstrueras i relation till kön (man-kvinna), utan också hur det konstrueras i relation till etnicitet (exempelvis vit-svart) och klass (exempelvis överklass-underklass).

---

²³ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 112-113.

²⁴ *Ibid.* s. 113.

²⁵ *Ibid.*

²⁶ Helena Hill (2007), *Befria Mannen!*, s.19.

Hegemonisk maskulinitet

Om vi talar om genusordningen, intersektionalitet och maskulinitet leder det oss till relationerna mellan olika formerna av maskuliniteter. Dessa relationer skapas genom praktiker som utesluter och innefattar, som trakasserar och exploaterar. För att förstå detta förhållande och samtidigt koppla maskulinitet till en större struktur kan man använda sig av maskulinitetsforskaren R.W. Connells begrepp *Hegemonisk maskulinitet*. Begreppet ”hegemoni” kommer från italienaren Antonio Gramsci och ”hänvisar till den kulturella dynamik som gör att en grupp kan hävda och upprätthålla en ledande position i samhällslivet”.²⁷ Enkelt uttryckt menas att makten utövas genom tankarna snarare än med fysiskt våld och att ingen makt kan råda utan motstånd. Connell tar denna tanke och applicerar den på genusordningen. Den *hegemoniska maskuliniteten* menar Connell är den ”konfiguration av genuspraktiker som innehåller det för tillfället accepterade svaret på frågan om patriarkatets legitimitet”.²⁸ Hegemoni blir på så sätt en historiskt föränderlig relation där kampen om konsensus är central – om konsensus förloras, förloras samtidigt legitimiteten och i och med detta rollen högst upp i hierarkin. Just därför strävar den hegemoniska maskuliniteten hela tiden efter auktoritet för att skapa legitimitet åt sitt och sina ideal. I min uppsats då jag studerar två enskilda ”textpersoner” och alltså går ner från grupp- till individnivå, ser jag, i likhet med hur Helena Hill gör i *Befria mannen!* (2007) de diskurser som *Ken Ring* och *Håkan Hellström* skapar som en form av hegemoni i sitt eget sammanhang.²⁹ De båda artisternas textmässiga konstruktion av maskulinitet blir alltså deras syn på vad som är det ”normala” och ”legitima” och på det sättet deras version av sina manliga ideal. Som jag påpekat är hegemonin då den styrs av diskurserna rörlig och i ständig förändring. Och även om det kan finnas ett hegemoniskt ideal som är det dominerande för en majoritet av samhället så existerar det flera hegemoniska ideal på en och samma gång bland samhällets

---

²⁷ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 115.

²⁸ Ibid.

²⁹ Eftersom hegemonibegreppet innefattar en tanke om kopplingen mellan kulturella ideal och institutionell makt blir det problematiskt att se två enskilda individer som skapare av en kollektiv identitet – det skulle bättre porträtteras om jag såg till flera personer. Med det i åtanke tycker jag att hegemonibegreppet ändå kan fungera bra för att belysa en övergripande ordning och oppositionen mot, eller för den delen upprätthållandet av densamma. Även när det handlar om enskilda individer.

olika grupper.³⁰ Dessa ideal ”kan vara motsägelsefulla och motsägelsefullhet kan även råda inom idealen”.³¹ När jag i slutet av denna uppsats jämför *Ken Rings* och *Håkan Hellströms* konstruktioner av maskulinitet blir det på så sätt jämförandet av två hegemoniska diskurser som inte bara måste förhålla sig till genusordningens övergripande hegemoni, utan även till varandra.

Den maskulina textmassan – en analys

Min studie sker i två analytiska steg: jag kommer för det första att utifrån ett intersektionellt perspektiv se hur Ken Ring och Håkan Hellström konstruerar diskurser kring maskulinitet i sina musiktexter. Dessa diskurser formar det hegemoniska ideal som deras textmässiga personer förhåller sig till. Steg två blir ett jämförande av *Ken Rings* och *Håkan Hellströms* diskurser kring maskulinitet.

Ken Ring – maskulinitet hård som betong

Det manliga utanförskapets lyrik

Efter det hiphopkonventionella introt på Ken Rings första platta *Vägen Tillbaka* (1999) dyker ”Alla vill ha en bit av kakan” upp. Mot ett melankoliskt pianobeat och raka hip-hoptrummor ser *Ken Ring* tillbaka på det förflutna och minns. Han ”tänker på polare som nu bara knarkar” och konstaterar att det i förorten inte ”handlar [...] om bäst / det handlar om vem som orkar mest”.³² Detta är ett mönster som framträder på flera av skivans låtar: i ”Nick Interlude” talar *Ken* om såret som uppkommit efter alla av hans vänner som gått bort; i ”Dödens Gränsland” om förortens undergångsmaskineri (”Jag har alltid fallit / försökt klamra tag men det finns ingen hjälpande hand”) och i ”Problem” om hur man i förorten oundvikligen hamnar i kriminalitet (”Glöm det, 9 till 5 är helt keff/ Att bo

---

³⁰ I denna uppsats menar jag att detta ideal är genusordningen, även om de praktiker som det hegemoniska idealet innefattar och utesluter är långt mer komplicerade.

³¹ Helena Hill (2007), *Befria Mannen!*, s. 23-24.

³² ”Alla vill ha en bit av kakan”, *Vägen tillbaka*, 1999.

i en etta och aldrig va mätt”) för att nämna några exempel.³³ *Ken Rings* socialrealistiska prosa, med en rakhet så befriad från krusiduller att den skär likt en kniv, målar upp ett Sverige där förorterna är fyllda av utanförskap, undergång och destruktion. Och mitt i detta står *Ken Ring* och faller tårar medan han med sin megafon basunerar ut ett budskap som pendlar mellan undergång och undergång.

Detta utanförskap där *Ken Ring* gör sig till representant för förortens segregerade massa stannar inte vid hans genombrottsalbum *Vägen Tillbaka* (1999), utan fortsätter vara *Kens* textmässiga värld platta efter platta, ja, praktiskt taget i varje låt, och formar grunden för hans musikaliska identitet som ”Ken Bäng Ring”, som ”Tattaren”, som ”Negern”, som det ”Lilla flummet” för att ta några av hans outlaw–alter egon.³⁴ Han gör sig bokstavligen till utanförskapets röst, iakttar förödelsen och vägen dit:

Jag kommer från en plats längst ut / Det första jag såg av staten var en snut / Det är sjukt / Att leva på en plats där det alltid är tjafs / Och till slut / Det enda man njuter av är hasch.³⁵

Eller som han manifesterar: ”Till betong är jag bunden och fortsätter klaga”.³⁶ Pumpar man igenom Ken Rings diskografi framträder dock en tydlig genusprägel på hans förortsmegafon – det är musik för och om männen. Utöver att det är ytterst få av låtarna som handlar om en kvinna som han inte känner sexuell åtrå till, som inte är hans flickvän, hans syster eller mor (två undantag är låtarna ”Maria” och ”Prinsessa”), och att han ett par gånger vänder sig till ”mina systrar som knegar för pengar” – så är uteslutande nästan alla låtar med och om män.³⁷ I ”Grabbarna Från Förorten” sjungs refrängen av soulbröderna Fre:

Vi e grabbarna direkt från förorten / Och vi bor i västerorten / Ayna spanar o soc ger oss cash / Gitt från centrum och mecka en knatch.³⁸

³³ ”Problem”, *Vägen tillbaka*, 1999; ”Dödens Gränsland”, *Vägen tillbaka*, 1999.

³⁴ Se exempelvis ”Precis som förut” från *Mitt Hem Blir Ditt Hem* (2000), ”BB Berättelsen”, 2 *Legender utan pengar* och ”Cutta dom”, *Äntligen hemma*, (2007).

³⁵ ”En man” *Hip Hop*, 2009.

³⁶ ”Vet hur det är”, *Mellanspelet*, 2002.

³⁷ *Mitt hem blir ditt hem*, 2000; *RubriKEN*, 2005. Se också: ”Gatubarn”, 2 *Legender utan pengar*, 2004; Prinsessa”, *RubriKEN*, 2005 för två andra exempel.

³⁸ ”Grabbarna från förorten”, *Mitt hem blir ditt hem*, 2000.

I "Vet hur det är" från *Mellanspelet* (2002) lyder det: "Till grabbarna som fattar hur det är / Gottsunda, Hässelby följ med"; i "Feel The Pain" från *Äntligen hemma* (2007) Spottar *Ken* fram att "Så fort jag hör ett rop från min bror ja svär ja kommer dit / Försöker hjälpa mina grabbar, gud jag lovar dig" och i "STHLM City" på samma album lyder det "Kärlek till hat, samma stad, samma lag / Jag tänker på grabbarna varenda jävla dag". Så när *Ken Ring* i "BB Berättelsen" från *2 Legender utan pengar* (2004) rappar "det är hiphop, för dom som behöver den" utesluts kvinnorna.

Förortskrigare

Denna syn på en värld fylld av män är basen och kontexten som *Ken Ring* frustar fram sina utanförskapsrhymes ifrån. Med det sagt väcks frågan hur han utifrån denna bas agerar mot sin omvärld. Maskulinitet är alltid maskulinitet i relation till någonting. Eller som R.W. Connell skriver så är "maskuliniteter [...] konfigurationer av en praktik strukturerad genom genusrelationer".³⁹ Ett första steg för att få kunskap om dessa relationer är att titta närmare på hur kampen mot omvärlden uttrycks i *Ken Rings* texter.

I ovan nämnda "Alla vill ha en bit av kakan" handlar det om den kommande skivkarriären ("Tillsammans ska vi skapa flis, nu har jag chansen / Att stå på toppen av ett berg och vifta på svansen") och han förkunnar att han och hans vänner ska "vandra tillsammans som en armé", ta tillbaka det som med åren gått förlorat och fördela det mellan alla sina homies^{40, 41}. På *Ken Rings* första skivas första egentliga låt presenteras alltså alternativet som att *Ken Ring*, tack vare statusen och pengarna skivkarriären givit, eller ska ge honom, kommer vandra upp på berget tillsammans med sin armé – sin destruktionsapparat. Det är en kamp som etableras; en metaforisk kamp som är central för många av hans låttexter. Ett tydligt exempel framkommer i låt tretton på samma skiva, "Gatan är min inspiration":

---

³⁹ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 83.

⁴⁰ Homie (eller homey), är ett slangord som härstammar från den amerikanska engelskans "homeboy" eller "homebuddies". Det kan enklast beskrivas som "kompis", även om uttrycket rymmer mer komplexa betydelser. För mer info se: <http://ne.se/sok/%3Cspan%20class=%22mark%22%3Ehomeboy%3C/span%3E?type=DICT> och <http://en.wikipedia.org/wiki/Homie>.

⁴¹ "Alla vill ha en bit av kakan", *Vägen tillbaka*, 1999.

Ey, vi ska spridas vidare runt i Svea rikes land /.../ Med en ny stam, glöm allt bögländ /.../ Som en patron penetrerar jag skallar / Går aldrig ut för långt och är aldrig den som tjallar / Jag är den som skapar kaos i sommartider / Kommer med soldater redo för strider / Och tar över, ey, för många har snackat / Ken Ring, ey, hoppas att du fattat.⁴²

De ska spridas vidare i hela Sverige, med *Ken Ring* i spetsen som likt en patron penetrerar skallarna – det är förortens diskursteori där "alla jävla texter är som laddade patroner".⁴³ *Ken Ring* skapar kaos och har med sig sina soldater som kommer att strida mot "bögländet" Sverige. Utöver att homosexualiteten fungerar som en beteckning för det negativa (något jag kommer diskutera under rubriken "Rädslan för de feminiserade männen") är den lösning han presenterar rent materiell – det är det fysiskt greppbara och inte den metafysiska dialogen som ska lösa problemen. Likt betongen som fostrat honom kommer han penetrera omvärlden med hjälp av sin armé och med sin fysiska styrka återta makten – när det är hårt mot hårt finns ingen plats för det mjuka. I "Förortskrigare" vänder han sig till förortens män och det gangsterliv de lever, i "Vet hur det är" spottar han "Gottsunda, Hässelby här har ni era krigare / Vi håller budskapet och sprider det vidare" och när han rappar om sitt kommande barn lyder det: "Första sparken kom, jag känner igen krigaren / Välkommen till den stora ligan".⁴⁴ Eller som orden han lägger fram i "Gatuslang":

Med soldater som granskas av kritiker / 165, se oss som förorts politiker / När vi blir valda, se vad vi gör / Vi kommer i flockar, dom hatade dör.⁴⁵

När Ken Ring i sina texter hänvisar till sina homies som "krigare" eller som soldater som bildar den armé han ska ta över världen med, knyter han an till den arena som enligt Connell varit den viktigaste för definitionen av den dominerande hegemoniska maskuliniteten i västvärlden – militären.⁴⁶ Även om sanningen var annorlunda – i skyttegravarna grodde inte heroism utan snarare depression och

---

⁴² "Alla vill ha en bit av kakan", *Vägen tillbaka*, 1999.

⁴³ "Förortskrigare", *InblicKen*, 2003.

⁴⁴ "Förortskrigare", *InblicKen*, 2003; "Vet hur det är", *Mellanspelet*, (2002); "Mitt hem blir ditt hem", *Mitt hem blir ditt hem*, 2002.

⁴⁵ "Gatuslang", *Vägen Tillbaka*, 1999.

⁴⁶ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 221.

traumatisering – menar Connell att de populärkulturella föreställningarna om militärt våld och maskulin heroism (tänk actionfilmer, krigslitteratur, vilda västern och så vidare) ersatte den tidigare religiösa legitimeringen av den maskulina idealbilden i västvärlden.⁴⁷ Det textens *Ken Ring* ska göra är att bli den hjälte som återfår sin status med sitt legitimerade våldsmonopol ("165, se oss som förortspolitiker").⁴⁸ Metaforen av krigaren använder *Ken Ring* sig av lika många gånger som en hänvisning till dem som kämpar mot och i systemet, som i benämningen att med rent våld återfå makten. Men det viktiga är att texten skapar bilden av ett krig för att beskriva kampen mot omvärlden. Och detta är fundamentalt: i en genusordning där män dominerar kvinnor går det inte att undvika att konstituera män som en intressegrupp som vill försvara sin ställning – det vill säga att fortsätta åtnjuta den patriarkala utdelningen med högre lön, mindre arbete i hemmet och så vidare – och kvinnor som en grupp som är intresserade av förändring. Denna ojämlikhet resulterar oundvikligen i kamp. Annorlunda uttryckt är en "struktur som innebär ojämlikhet i så stor skala, och som innebär att kvinnor i stor skala berövas sociala resurser, svår att föreställa sig utan våld".⁴⁹ Och som dominerande grupp är det främst männen som använder sig av detta, mot kvinnor och mot andra män, i fysisk och i psykisk form. Våldet mellan män – det våld som *Ken Ring* gång på gång beskriver – blir på så sätt en viktig del av *Ken Rings* genuspolitik. Och han hänvisar gång på gång till sin egen maktposition i detta spel. Men våldet är samtidigt ett tecken på ett misslyckande – om man åtnjöt respekten skulle man inte behöva en armé som ständigt kämpade för den.

Protestmaskulinitet

Ser man genusrelationerna mellan män som hierarkiska beroende av klass och etnicitet förstår man att *Ken Ring* ser sig själv som en person som alltid befunnit sig långt ner i samhällets hierarki. Här är det intressant att väva in Connells begrepp *protestmaskulinitet*. Tanken är att (västerländska) män som vuxit upp under maktlösa förhållanden kompenserar denna barndomens känsla av

---

⁴⁷ Ibid. s. 222-223.

⁴⁸ "Gatuslang", *Vägen Tillbaka*, 1999.

⁴⁹ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 121.

maktlöshet genom ett överdrivet anspråk på det som den europeiska kulturen förknippar med maskulinitet och genus.⁵⁰ Maktpositionen i ett samhälle som kretsar kring genusordningen byggs kring genus istället för exempelvis ekonomiska resurser, vilket med Connells ord resulterar i ”en forcerad överdrift av maskulina konventioner”.⁵¹ För att förtydliga det ytterligare kan man säga att en (manlig) person som upplever sig maktlös grabbar tag i den sociala roll som enklast erbjuder honom makt – att vara man med stark och överdriven betoning på maskulinitet. Vad detta innebär kan självklart variera, vi talar inte om en maskulin stereotyp. Om vi ser till textvärldens *Ken Ring* formar sig denna känsla av maskulint utanförskap, som jag visat, till en kamp först och främst baserad på våldet. Som del av en marginaliserad grupp använder han sig av den manliga kroppen som stridsredskap och skapar en maskulin hegemoni som kretsar kring konfrontation före dialog. För att fylla på med exempel kan vi lyssna på ”Vi bazzar⁵² dom” där texten lyder: ”För ni som skryter om Ayo och Ken / Nejdå min vän / Vi hittar er sen / Yo säg de igen / Vi bazzar dom”, eller på ”Cutta dom” – en låt som kommer efter ett sorgset ode om utsatta och krigsdrabbade barn – där *Ken* spottar fram orden till ett frenetiskt beat som får en att tänka på amerikansk sydstatshiphop i ett spökhäus: ”Cutta dom! / Ey yo, jag stiger in med ligan, stick den i sidan, aah bre... / Cutta dom!”.⁵³ Ju mer man försvinner in i låten förstår man att det är som den mänskliga kniven *Ken Ring*, eller Kenta kofot som han här kallar sig, gör entré; hans kropp förvandlas till ett mördande redskap, som vore han ett neo-realismens manifest där makten ständigt gestaltas i fysisk form. I tredje versen vandrar kniven ner från handen och

kniven åker in / "aj" det Ken Ring, som ingenting som ba slänger ut en till / Hämta henne hit som om hon var gjord av guld / Jackpott jag fick en oskuld / Lilla lilla glidaren som alltid håller kniven len / Måste skicka dom till himmelen / Du fattar vad jag menar hehe.⁵⁴

---

⁵⁰ Ibid. s. 143.

⁵¹ Ibid. s. 143.

⁵² Att ”bazza” är att knulla någon eller ge någon stryk.

⁵³ ”Vi bazzar dom”, *Mitt hem blir ditt hem*, 2000; ”Cutta dom”, *Äntligen hemma*, 2007.

⁵⁴ ”Cutta dom”, *Äntligen hemma*, 2007.

Kropp, kärlek, sexualitet

Om jag tidigare talat om hur *Ken Ring* ger sig själv makt genom en form av våldets lyrik och hur detta skådespel tar sin plats på en helt manlig arena är det nu dags att diskutera kroppen och sexualiteten som döljer sig bakom texternas metaforer kring *Ken Ring* som förortskrigaren. Som citatet här ovan visar vandrar den våldsamt hotande kniven ner från handen och blir till en (våldsamt hotande?) kuk som ”cuttar” oskulden och skickar henne till himmelen. Det är inte enda gången våldet förknippas med sexualiteten hos *Ken Ring*. I ”Gatuslang” tar *Ken Ring* ut sin kuk och ”knullar dom keffa”, två låtar tidigare på samma album ”penetrerar [han] skallarna” och kallar Sverige för ”bögländ” för att ta tre tidigare nämnda exempel.⁵⁵ Dessa exempel kan fortsätta: på de allra första raderna i ”Erfarenhet” släpper *Ken* sina brallor och ”greppar tag i pungen” för att senare paradoxalt nog förklara att han ”Försöker ändra lite lagar, lite fördomar / Med svordomar och ett hat för fucking bögungar”.⁵⁶ På ”I denna värld” förklarar *Ken* att ”Systemet blir knullat som invandrare / Dessa historier gör oss starkare” för att återigen mot slutet av låten använda homosexualiteten som någonting nedvärderande när han basunerar ut att ”Jag hörde skrik, så säg när fan blir jag stenrik / Vet ni vem jag e era bögar?”.⁵⁷ De exempel jag tagit upp berör två sidor av samma mynt: dels den sida där *Ken* använder sin kuk och sin kropp för att visa makt och dels den där homosexualiteten porträtterar det negativa. Jag börjar med att diskutera det förstnämnda för att sedan ta upp den andra delen av tråden.

Connell skriver att idén om den ”sanna” maskuliniteten bär med sig en tanke om att män inte kan förändra sig och att maskuliniteten är någonting av naturen givet.⁵⁸ ”Sann maskulinitet förväntas nästan alltid utgå från männens kroppar – den finns inneboende i den manliga kroppen eller den uttrycker något om den manliga kroppen”.⁵⁹ Antingen så är kroppen central för handlandet (som att män är aggressivare än kvinnor) eller så sätter kroppen gränser för agerandet (som att

---

⁵⁵ *Vägen tillbaka*, 1999.; Gatan är min inspiration, *Vägen Tillbaka*, 1999.

⁵⁶ ”Erfarenhet”, 2 *legender utan pengar*, 2004.

⁵⁷ *Ibid.*

⁵⁸ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 83.

⁵⁹ *Ibid.*

homosexualitet är onaturligt) säger Connell och påpekar att ”dessa uppfattningar är en strategisk del av [västvärldens, min anm.] moderna genusideologi”.⁶⁰ Connell menar att styrkan (i benämningen varför den haft ett sådant genomslag i västvärlden) i ovanstående perspektiv ligger i ”dess metafor av kroppen som en maskin. Kroppen »fungerar« och »opererar«” liksom en maskin som styrs utifrån en biologins ettor och nollor.⁶¹

Om det är en myt *Ken Ring* etablerar kring sitt kött och blod så är det just den om kroppen som maskin – att insupa Ken Rings texter är att insupa ett kroppsligt maskineri. Som jag givit exempel på ovan är det faktiskt endast i sammanhang där kroppen är ett opererande objekt som den dyker upp, vilket inte bara gör att hans lyrik fylls av en mytopoetisk maskulinitet som känns förprogrammerad och av naturen given, utan också att *Kens* heterosexualitet blir odiskutabel – det finns ingenting som tyder på att han skulle attraheras av något annat kön än det kvinnliga. Som jag nämnde i det avsnitt som handlade om mina teoretiska utgångspunkter är sambandet mellan genus och sexualitet fundamentalt och bakom, eller ska man säga tillsammans med, denna föreställning döljer sig en idé om den så kallade heteronormativiteten, alltså att genusordningen förutsätter heterosexualitet. Judith Butler talar om den *heterosexuella matrisen* och menar att genusordningen kräver två tydliga kön (kvinnligt/feminint och manligt/maskulint) som är motsatt och hierarkiskt definierade enligt en tvångsmässig heterosexualitet.⁶² Den heterosexuella matrisen är enligt Butler central för vad som i ett samhälle ses som godkänt och icke-godkänt, och är grunden för heteronormativiteten – det aktiva normerandet av heterosexualiteten som den enda sexualiteten. Enligt Butler är det samhället som utgör den ”heteronormativa genusordningens gränsväktare”⁶³. Som jag ser det är det här vi finner *Ken Ring*.

Ey, hela stan ska röjas, glas ska höjas / Alla brudar med grymma häckar följas / Vi drar till krogen och beställer in en runda / Sitter ner och dricker det är så grabbarna blir fulla.⁶⁴

---

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid. s. 86.

⁶² Tiina Rosenberg (red.) (2005), *Könet Brinner! Judith Butler*, Natur och Kultur, s. 10.

⁶³ Ibid. s. 10-11.

⁶⁴ ”Stockholm Stad”, *Vägen tillbaka*, 1999.

Om *Ken Rings* överdrivna anspråk på maskulinitet och genus (det jag med Connells begreppsapparat kallar för protestmaskulinitet) tidigare handlat om att erövra makt via våld – manlig styrka – handlar det denna gången om att erövra med hjälp av en heterosexualitet där det binära tänkandet kring könen blir så pass starkt att kvinnorna reduceras till objekt som skall övervinnas. I ”Du och Jag” – en berättelse om när den första stora kärleken tar slut – rappar han att ”Du gick med vackra ben / Rumpan puta ut / Jag kände igen stilen / Jag hade sett dig förut”.⁶⁵ Går man vidare i texten upptäcker man att *Ken Ring* porträtterar denna första kärlek som erövring av en kropp. Detta mönster – att koppla känslorna till en kvinnlig kropp – återkommer i flera låtar. I exempelvis ”Sommarminnen” ser *Ken* ”en brud med genomskinlig kjol o grym string /... / sommartider -99 vilka stunder” och i ovan nämnda ”Du och jag” blickar han tillbaka på sin första kärlek: ”Helt nakna gjorde vi det första morgonsmötet / På diskbänken la jag dig / Och du stöna / Din häck var den fetaste bröstet var sköna / Jag kom för snabbt men du sa / - Ingen fara”.⁶⁶ När *Ken Ring* talar om kärleken han upplevt med tjejer (han nämner aldrig kärlek till en man förutom till sin son), eller när han känner sig lycklig rent generellt, så beskriver han det ofta i relation till deras kroppar. Det blir som att erövrandet av kroppen i sig är ett tecken på framgång, eller så kanske man kan säga att erövrandet av den kvinnliga kroppen blir en garant för hans maskulina legitimitet. Men det handlar inte bara om lycka i relation till en kropp, utan kan lika gärna vara som i ”Precis som förut” där han spottar att han är

helt kontroversiell, och lite snäll / Om du är en brud på ett hotell och söker efter kuk ikväll / Tio grabbar bakom mig, bara och välja / Ta den rätta, du vet du måste svälja.⁶⁷

Samma aggressiva framtoning har han i ”Gatan” när han rappar att ”So fuck snuten / Och bazz bruden/ Och se hur samhället får negerkuken”, eller när han i ”Inget mer jidder” på samma album förklarar att ”Vi steppar in med det som hip-hop saknade / En flaska gin och massa brudar som är rakade / Kom hit å smaka på dachro⁶⁸”.⁶⁹ Det finns alltså två sidor med ett tydligt samband: den ena där

⁶⁵ ”Du och jag”, *Vägen tillbaka*, 1999.

⁶⁶ ”Sommarminnen”, *Vägen tillbaka*, 1999; ”Du och jag”, *Vägen tillbaka*, 1999.

⁶⁷ ”Precis som förut”, *Mitt hem blir ditt hem*, 2000.

⁶⁸ Dachro är slang för kuk.

⁶⁹ ”Inget mer jidder”, *Mellanspelet*, 2002; ”Gatan”, *Mellanspelet*, 2002.

erövringen av en kvinnlig kropp relateras till framgång och lycka vilket leder till att den kvinnliga kroppen reducerats till en handelsvara i spelet om makt. Ett exempel, utöver de ovanstående, på detta är när han i ”Ta det lugnt” rappar att ”Om du kommer in på klubben med en fet jävla brud / Ta det lugnt / Tror att du vet, men vem fan är du?” och alltså konstruerar kvinnan som likt en vara befinner sig bredvid den ägande mannen.⁷⁰ I det andra fallet använder han sig av sin egen sexualitet för att bekräfta dominans, som att han säger att ”på alla kuksugare, ey yo, jag spottar” eller när han talar om att ”samhället får negerkuken”.⁷¹ Resultatet blir i båda fallen att heterosexualiteten används som ett vapen som tar *Ken Ring* högre upp i hierarkin och att det andra könet just därför hela tiden bär med sig en tydlig betoning på *det andra*.

Rädslan för de feminiserade männen

Butlers tanke om den heterosexuella matrisen medför inte bara att det blir viktigt för könen att agera som motsatta för att inte skapa en osäkerhet kring sexualiteten (eller som Hill skriver är det inte bara ”en förväntad heterosexualitet utan också en heterosexualitet i en förväntad form”) utan i en förlängning att de andra varianterna av sexualitet nedvärderas.⁷² Om man ska studera dominans och underordning mellan män är det som flera teoretiker påpekar (se bland annat Hill, Butler och Connell) i en kultur som präglas av dagens genusordning framförallt heterosexuella mäns dominans över homosexuella män som står i fokus. Grunden för detta förtryck är idén om att homosexuella män representerar det ”feminiserade” och ”omanliga”, det vill säga att de i valet av en annan sexualitet än den heteronormativa ruckar på själva fundamentet för genusordningens hegemoniska maskulinitet – att män ska åtrå kvinnorna och att dem som inte gör det därför inte är män.⁷³

Därför blir den klassiska barriären för manlig vänskap homofobin. Som jag visat ovan använder sig *Ken Ring* av gång på gång av denna barriär i sina texter för att, i enlighet med protestmaskulinitetens kodex, hamna högre upp i den hegemoniska

---

⁷⁰ ”Ta det lugnt”, *Äntligen hemma*, 2007.

⁷¹ ”Maria”, *Mitt hem blir ditt hem*, 2000; ”Gatan”, *Mellanspelet*, 2002.

⁷² Helena Hill (2007), *Befria Mannen!*, s. 21.

⁷³ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 117, 177.

maskulinitetens hierarki, ”stärka” och påvisa sin heterosexualitet och på så sätt lägga ännu en bricka i det textmässiga pussel som formar en maskulinitet hård som betong.

Håkan Hellström – Göteborgs blödande Werther

Lidandets utanförskap

Med vackert svävande körer och en röst som halkar runt på bristningsgränsen sjunger *Håkan Hellström* på sitt debutalbums första låt att han vill ha ”arsenik, för stan är full av tanter och tragik”.⁷⁴ Ackompanjerad av ett bombastiskt arrangemang som exploderar gång på gång fortsätter han: ”Ta mig till kärlek, ta mig till dans / Ge mig nåt som tar mig någonstans / För jag vill veta om kärlek finns”.⁷⁵ Det är intressant att se att denna hans första låt på hans första platta innehåller så mycket av det som kommer präglade hela hans textvärld; *Håkan Hellström* drömmer sig bort och längtar efter en plats som inte är Göteborg, en plats som inte är här och nu, till en plats där han kan fånga den ogripbara kärleken.

Dom måste lära sig gå, det är vad folk säger när det är vi två / Vi måste härifrån /
Den här stan drar ner oss till botten av ån /.../ Och jag står framför spegeln, jag vill
förändra allt, och allt som jag ser i den / Du har varit ute i världen i flera år / När jag
bara stannade på mitt rum och såg dagarna gå /.../ ”Eva jag hänger mig för
kärleken” / ”Men va inte så högtidlig - du med din dramatik och Stesolid”.

närmast skriker han fram i ”Uppsnärjd i det blå” för att tre låtar senare förklara att ”kom, kom atombomb / Om vi nån gång, nånsin blir som dom”.⁷⁶ Nästan varje låt på hans debutalbum *Känn ingen sorg för mig Göteborg* (2000) är fylld av denna gränslösa tonårsångest där *Håkan Hellström* gör sig till skörhetens lidande kantor. Om vi blickar bortom debuten ser vi hur denna form av utanförskap återkommer

---

⁷⁴ ”Känn ingen sorg för mig Göteborg”, *Känn ingen sorg för mig Göteborg*, 2000.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ ”Atombomb”, *Känn ingen sorg för mig Göteborg*, 2000.

genom hela hans diskografi. I ”Gårdakvarnar och skit” fortsätter han sin vandring på kärleksstigen och förklarar att ”Den här pojken har aldrig riktigt sett nån i ögonen / och jag förstår om du skulle träffa nån bättre sen / men månen är död när jag tänker på det / och himlen är gjord av sten” medan han i ”Klubbland” sjunger att ”Det har blivit svårt att älska / när all kärlek lett till besvikelse / Och compadres / lever på gränsen till förintelse / Compadres, ni trodde man kunde svika kärlek / men det kan man inte”.⁷⁷ Med sin högtravande lyrik där kärleken sköljer fram likt en tsunami fortsätter *Håkan Hellström* sina berättelser om en värld fylld av skärvor från trasiga glas och frågar sig:

Vad vet du om månljuset? / Förrän du blivit sönderslagen under det /.../ Och vad vet du om kärleken? / Förrän du förgäves hatat den /.../ Hon kommer aldrig tillbaka / Hon kommer aldrig tillbaka / Det är mitt eget fel / vad som än händer med mitt hjärta / För jag har alltid vetat att du skulle stanna (Stanna!) / Jag blir hellre ensam än lycklig med någon annan / Sprid ut bensinen över solnedgången / riv ner staden / håll ut havet ända bort till horisonten / Tysta ner musiken, hon kommer aldrig hit igen.⁷⁸

Känslan av att omvärlden bär och krossar ens hjärta blir som tydligast i ”För sent för Edelweiss” – en låt där *Håkans* nakna stämman ackompanjeras av en spetsigt plockad gitarr och ett dovt klinkande piano:

Du säger att kärleken, aldrig var till för dig / Att du aldrig känt vinden, högt över trädtoppen / Säger att den delar sig vid kinden och blir hel igen bakom dig / Varje moln är trasigt, du räknar allt sorgligt / Natten lång om hon du älskade en gång / Och kanske älskar än, spelar den nån roll? Nej, kanske ingen, kanske allt egentligen /.../ Du säger har du tändstickor, tillräckligt om, du vill bränna ner Stockholm / Och har du vin och sprit så att det räcker, att få hela fjärden, full av sorger / Allt är för sent, för sent för vin, för sent för kärlek, ren som snö / I natt finns ingen väg tillbaks.⁷⁹

Och handlar det inte om kärlekens förtrollning handlar det om skörheten i allmänhet:

---

⁷⁷ ”Klubbland”, *Nåt Gammalt, Nåt Nytt, Nåt Lånat, Nåt Blått*, 2005; ”Gårdakvarnar Och Skit”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005.

⁷⁸ ”Brännö serenad”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005.

⁷⁹ Ibid.

Men du - du lutade dig mot mig när du var svag / och jag hjälpte dig genom dan /
Jag var där för dig när du var ensam / och jag var där för dig när du var ledsen / Du
la dig på rälsen / du var så trött, du lät tågen ta bekymren.⁸⁰

Eller: ”Hon skär sig i handleden i solskenet / För hon säger att hon redan sett
Spanien / och världen förtjänar inte dig / För du är det finaste jag vet / när allt
annat här är falskt och fel / och jag går bara ner mig” och som han sjunger i ”Flyg
du lilla fjäril”: ”Kära lilla blomma, jag ser dig försöka / Men du växer för nära
motorvägen”⁸¹

Den underordnade maskuliniteten och omanligheten

R.W. Connell talar om den *underordnade maskuliniteten*. Med detta menar Connell de grupper av män som explicit och implicit motsätter sig, tar avstånd från och utmanar genusordningens hegemoni.⁸² Dessa grupper internaliserar inte heller genusordningens ideal – genusordningens hegemoniska maskulinitet – i lika hög grad. Enligt Connell är anklagelserna om feminitet central för synen på en maskulinitet som underordnad.⁸³

Helena Hill väljer istället att tala om *omanlighet*. Hill menar (vilket jag talade i teoridelen om) att hegemonisk maskulinitet bygger på att ”(vissa) män dominerar (vissa) kvinnor och andra män”.⁸⁴ Med detta kommer rädslan av att domineras av andra. Men, menar Hill, ett misslyckande att upprätta en ”vaguely defined notion of what it means to be a man” har lett till att rädslan för att betraktas som omanlig är starkare än rädslan för att domineras.⁸⁵ Samma sak kan sägas om genusordningens hegemoniska maskulinitet: eftersom det är betydligt lättare att definiera vad som inte tillhör den hegemoniska maskuliniteten än att säga vad som är delar av den, så blir begreppet omanlighet ett sätt för att utdefiniera vissa grupper och vissa människor, och stärka sin egen grupp och sig själv som person. Och då ”flera av de egenskaper och praktiker som betecknas som negativa hos män inte heller anses positiva hos kvinnor” blir begreppet femininitet

⁸⁰ ”Jag har varit i alla städer”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005.

⁸¹ ”Flyg du lilla fjäril”, *För Sent För Edelweiss*, 2008; ”Det är så jag säger det”, *Det är så jag säger det*, 2002.

⁸² Helena Hill (2007), *Befria Mannen!*, s. 23.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid. s. 25.

⁸⁵ Ibid.

ofullständigt.⁸⁶ Så om man väver ihop de tre kategorierna omanlighet, femininitet och homosexualitet kan man se dem som gränsvakter som hindrar män från att agera på vissa sätt. Här kan vi återknyta till den underordnade maskuliniteten.

Om *Ken Ring* konstruerar en hegemonisk maskulinitet baserad på ett överdrivet anspråk på genus – varav kategorin omanlighet eller i hans fall homosexualitet är delar för att beteckna det negativa – är *Håkan Hellström* på ett sätt den raka motsatsen. Genom att gång på gång visa sig själv och sin närmaste omvärld som svag, blyg, misslyckad och beroende av andra(s kärlek), konstruerar *Håkan Hellström* maskulina diskurser som pendlar kring kategorier som skulle falla inom ramen för det ”omanliga”.⁸⁷ Och då omanlighet som kategori kan ses som en del av genusordningens hegemoniska praktik hamnar *Håkan Hellströms* maskulinitet i opposition till den dominerande hegemoniska maskuliniteten. Detta hänger samman med en annan del av motståndet – *Håkan Hellströms* ovilja till att inneha och utnyttja makt. Som jag skrev i avsnittet rörande *Ken Ring* så är det i en genusordning där män dominerar kvinnor oundvikligt att inte konstituera män som en intressegrupp som vill försvara sin ställning. *Håkan Hellström* är, som jag visat, mer eller mindre ointresserad av detta. Snarare är det så att han med sin ”omanlighet” hela tiden underminerar sin maktposition, eller annorlunda uttryckt att han med sina diskurser kring maskulinitet hela tiden beskriver någon annans makt över honom. På så sätt menar jag att *Håkan Hellströms* maskulinitet utmanar och tar avstånd från genusordningens hegemoniska ideal där viljan till auktoritet och legitimering är centrala aspekter – någonting *Håkan Hellström* ställer sig frågande inför.

Som både Connell och Butler skriver blir en konsekvens av detta motstånd, denna ”omanlighet”, ett utestängande från den hegemoniska maskulinitetens ”legitimitetscirkel”.⁸⁸ Om man kikar närmare på hur han beskriver samhällskollektivets – ”den heteronormativa genusordningens gränsväktare” – verbala likväl som fysiska påhopp så märker man tydligt utestängandets

---

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Helena Hill skriver att vara ”veka, blyga, räddhägna” formar delar av den historiska synen på omanlighet (*Befria mannen!* s. 25). För en mer utförlig beskrivning av skeenden som skapat genusordningen och maskulinitetens del av densamma vill jag ännu en gång hänvisa till R.W. Connells kapitel ”Maskulinitetens skapande i formandet av den moderna genusordningen” i boken *Maskuliniteter* (2008), s. 198-204.

⁸⁸ Se exempelvis R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s.117.

konsekvenser: ”För folk skrattade åt mig / när jag pratade om dig / när jag försvarade dig / jag gick runt och mumlade / jag sa inget mer /.../ Dom skulle kliva på mig / Dom skulle kliva på mig igen” sjunger *Håkan* och fortsätter på samma linje tre år senare på albumet *För sent för Edelweiss* (2008) när han sjunger ”Och när du ser på mig är det knappt jag minns ett enda öknamn de kallade mig / Jag vet inte vem jag är, men jag vet att jag är din”.⁸⁹ Samma låt inleds med raderna:

Alla trodde att jag skulle förlora mig / med vilken runaway som helst / Jag var slut när du hittade mig i GBG-regn / De kunde säga vad som helst till mig / De kunde dra åt helvete / Men ett enda ont ord om dig / har alltid fått mig upp i ringen.⁹⁰

I båda fallen beskriver han hur de runtomkring sett ner på honom (eller hur ”folk log åt mig bakom ryggen / ”titta på den där clownen, han är alltid sådär”” som han sjunger i ”Magasingatan”).⁹¹ Och i båda fallen beskriver han hur de kommer att fortsätta se ner på honom, men som han skriver så gör det ”inte ont att jag kom på andra plats / Och det rör mig inte alls om det är dag eller natt”.⁹² Kanske tydligast kommer detta motstånd fram på den sista låten på hans senaste album *För sent för Edelweiss* (2008) då han sjunger att

”Folk säger att framgången förstört dig så” / ”Jamen, nåt skulle snart ha förstört mig ändå” / Jag fick stryk av antingen Latino-gängen eller Skinsen / Blev pissad på av antingen dörrvakten eller polisen, i klassrummet och på skolgården.⁹³

Låten och albumet avslutas med att *Håkan Hellström* ger oss den underordnade maskulinitetens manifest: ”När du hänger mot repet, lär dig ta slagen eller hoppa upp i matchen / Jag är inte skyldig nån nåt längre”.⁹⁴

---

⁸⁹ ”Dom kommer kliva på dig igen”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005; ”Jag vet inte vem jag är men jag vet att jag är din”, *För sent för Edelweiss*, 2008.

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ ”Magasingatan”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005.

⁹² ”Så länge du är med mig”, *Nåt Gammalt, Nått Nytt, Nått Lånat, Nått Blått*, 2005.

⁹³ ”Inte skyldig nån nåt”, *För sent för Edelweiss*, 2008.

⁹⁴ Ibid.

Kropp, kärlek och sexualitet

Mer än hälften av Håkan Hellströms texter handlar uttryckligen om kärleken. Det intressanta är att en överväldigande del av dessa är skrivna på ett sådant sätt att ”jaget” lika gärna skulle kunna innehas av en kvinna som en man, heterosexuell som homosexuell.⁹⁵ Medan *Håkan Hellström* på debutalbumet *Känn ingen sorg för mig Göteborg* (2000) nästan uteslutande åtrår en kvinnlig motpart (”Fanns det en plats i hennes värld för två / Snälla skicka ett vykort för jag undrar så”) så försvinner genusprägelns sakta bort på albumen efteråt.⁹⁶ Vad jag menar är att med rader som ”och jag önskar att jag inte blev kär i dig / och jag önskar att jag blev MER kär i dig / Det enda som gick därifrån den natten / var telefonledningar och tågrälsen” eller som

Ja, skulle du älska mig / som ett slavskepp älskar lasten? / O kan du älska mig / som raketerna älskar explosionen? / Kan du älska mig / som Huckleberry älskar floden? / O kan du älska mig / som trottoaren älskar förloraren? / Och kunde du älska mig / om jag föll... i tusen bitar? / O kan du älska mig / som tjackpundarna älskar sin barndom?

blir *Håkan Hellströms* känslspröt till röst en kärlekskarusell alla kan åka, oavsett kön.⁹⁷

Connell menar att man i undersökandet av genuspraktiker och konfigurationsprocessen av genus bör lägga stor vikt vid den emotionella bindningen – alltså de praktiker som väcker och formar åtrå.⁹⁸ För att återkoppla till en tidigare diskussion talar Judith Butler om att genusordningens konfigurationsprocess av åtrå är del av den *heterosexuella matris* där kvinnligt/feminint och manligt/maskulint ”definieras som varandras motsatser och är hierarkiskt definierade genom en obligatorisk heterosexualitet”.⁹⁹ Så samtidigt som *Håkan Hellström* upprätthåller denna distinktion i flera av låtarna som

⁹⁵ Jag räknade hans totala antal låtar på hans fullängdsalbum (62 st.) och tittade på hur många av dem som uttryckligen handlade om kärlek (36 st.), alltså ungefär 60%. Av dessa handlar 16 stycken uttryckligen om en kärlek mellan en man och en kvinna och 20 stycken om kärleken på ett sådant sätt att ”jaget” i texten kan innehas av en kvinna likväl som en man, heterosexuell som homosexuell.

⁹⁶ ”Nu kan du får mig så lätt”, *Känn ingen sorg för mig Göteborg*, 2002.

⁹⁷ ”Magasingatan”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005; ”Precis som Romeo”, *Nåt Gammalt, Nåt Nytt, Nåt Lånat, Nåt Blått*, 2005.

⁹⁸ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 112.

⁹⁹ Tiina Rosenberg (red.) (2005), *Könet Brinner! Judith Butler*, s. 10.

handlar om åtrå, skapar han i än fler diskurser kring kärleken där det maskulina lika gärna kan vara kvinnligt och vice versa. Annorlunda uttryckt underminerar han genusordningens tydliga uppdelning mellan könen och det begär som följer med detta. För att tydliggöra det ytterligare: när han exempelvis sjunger att ”Vi skulle stjäla allt / och slänga bort det igen / Nu finns det inget värt att stjäla / men du - du sätter höstsolen i eld” transformeras det maskulina ”jaget”, den maskulina personan, till att bli, kanske inte en könlös variant, men en underminerad variant av densamma.¹⁰⁰ Den binära uppdelningen mellan manligt/maskulint och kvinnligt/feminint hamnar på så sätt i bakgrunden för åtrån i generell bemärkelse. Detta skapar en uppfattning om åtrån som en gemensam och ömsesidig process, ännu en gång tvärtemot genusordningens hierarkisering.

Den fulaste flickan i världen

Om åtrån har en framträdande roll i Håkan Hellströms textförfattande så kommer dess fysiska del väldigt, väldigt sällan fram hos *Håkan Hellström*. Utöver att han vid några få tillfällen nämner läppar (exempelvis ”Det gör inget om jag dör / för nu vad jag vad mina läppar är till för”) och vid endast tre tillfällen bedömer någon annans kropp (”Och du - så vacker att Sinatra skulle ha fallit vid dina fötter”; ”Du var sötare än dom, men jag slängde bort det igen / jag slängde bort nån slags vän” och i ”Den fulaste flickan i världen” som kommenteras här nedanför) är kroppen som bortblåst.¹⁰¹ Den kvinnliga likväl som den manliga. Det är egentligen endast en gång han tar upp kroppen och låter den spela en roll. Och när han väl gör det blir det ännu en gång ett ifrågasättande av idealbilden:

Hon har skeva framtänder / och hon går som en studsande boll / Hennes ögon svänger åt olika håll / folk vänder sig om / för hennes panna är så blek / och näsan är sned / och jag rår inte för det / men jag är kär i den fulaste flickan i världen /.../ Jag är inte i kär i henne för vad hon är / utan för vad hon inte är / jag vet, det låter konstigt när jag säger det / jag är kär i den fulaste flickan i världen.¹⁰²

---

¹⁰⁰ ”Rockenroll, blåa ögon – igen”, *Det är så jag säger det*, 2002.

¹⁰¹ ”Gråsparven när hon sjunger”, *Det är så jag säger det*, 2002; ”Magasingatan”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005; ”Nu kan du få mig så lätt”, *Känn ingen sorg för mig Göteborg*, 2000.

¹⁰² ”Den fulaste flickan i världen”, *Det är så jag säger det*, 2002.

Connell menar att sambandet mellan kropp och samhälle är ofrånkomligt och att den kroppsliga processen just därför blir en del av det historiska skapandet av maskulinitet.¹⁰³ Om man ser kropparna som deltagare i, och beroende av, socialt agerande och att detta agerande i sig formar en social värld blir *Håkan Hellströms* ord än mer intressanta. Han är inte ”kär i henne för vad hon är / utan för vad hon inte är”, alltså i det som *inte* ses som idealet.¹⁰⁴ Han förtydligar sin kritik av den fysiska stereotypen genom att påpeka hennes kroppsliga drag och till och med säga att han ”vet, det låter konstigt när jag säger det / jag är kär i den fulaste flickan i världen”.¹⁰⁵

Om vi tar ett steg tillbaka och tittar närmare på de två första exempel där kroppen nämns ser vi för det första att ”jaget” i texten lika väl kan vara man som kvinna (om vi godtar att raden ”Och du - så vacker att Sinatra skulle ha fallit vid dina fötter” kan vara en metafor för någonting vackert i vidare bemärkelse än mellan man-kvinna).¹⁰⁶ För det andra ser vi att han när han gör en jämförelse och alltså höjer någon i den kroppsliga och utseendemässiga hierarkin (”Du var sötare än dom”), avslutar med att säga att han ”slängde bort det igen / jag slängde bort nån slags vän”.¹⁰⁷ Kroppen reduceras alltså inte enbart till att vara ett objekt, den tar steget till att vara ”nån slags vän”, ett subjekt.¹⁰⁸ Och när *Håkan Hellström* väl diskuterar den kvinnliga kroppen så gör han en poäng av att han är emot idealet – en poäng av att kritisera genusordningens fysiska stereotyp.

Men framför allt så nämner *Håkan Hellström* knappt kroppen överhuvudtaget. Han är så mycket själ att kroppen försvinner bort. Och genom att strunta i kroppen, struntar han i att koppla sin maskulinitet till ett av den moderna genusideologins främsta vapen – tanken om att maskuliniteten finns naturligt inneboende i mäns kroppar. På så sätt avvärjar han metaforen av kroppen som en maskin och konstruerar en mer flytande – i benämningen tvetydlig – uppfattning i vad som kan rymmas under genusparaplyet – det vill säga en social värld öppen för fler än vad som stipuleras av genusordningens hegemoniska maskulinitet.

---

¹⁰³ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 94-97.

¹⁰⁴ ”Den fulaste flickan i världen”, *Det är så jag säger det*, 2002.

¹⁰⁵ *Ibid.*

¹⁰⁶ ”Magasingatan”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005.

¹⁰⁷ ”Magasingatan”, *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005; ”Nu kan du få mig så lätt”, *Känn ingen sorg för mig Göteborg*, 2000.

¹⁰⁸ *Ibid.*

Samma sak kan sägas om de maskulina diskurser *Håkan Hellström* konstruerar kring åtrå och sexualitet. Genom sin ”omanlighet” och sitt inkluderande kärleksbegrepp blir det underordnade maskulinitetsbegrepp jag menar att han fogar sig till en opposition mot det rådande, och ett förslag till det kommande.

Den dolda medelklassen

Helena Hill refererar till Fanny Ambjörnssons studie av gymnasietjejeers genusskapande där Ambjörnsson kommer fram till att arbetarklasstjejer har snävare ramar att agera utifrån eftersom de hela tiden måste förhålla sig till normalitetsbegreppet på ett annat sätt än medelklasstjejerna.¹⁰⁹ Medelklasstjejernas symboliska kapital i form av att ses som normen menar Ambjörnsson gör att spelrummet att leka med genusordningens praktiker är betydligt större än exempelvis arbetarklassens: ”Om eliten [medelklassen, min anm.] framstår som neutral och normal, kommer alla andra klasser att beskrivas som specifika och avvikande”.¹¹⁰ Samma sak menar Hill gäller mansrörelsen – hennes avhandlings fokus – som kan sägas ha tillhört en grupp med hög status då de till stor del bestod av vita, medelålders, medelklassmän boende i storstad.¹¹¹ Jag skulle vilja säga att samma sak gäller *Håkan Hellström*.

Utan att föregå slutsatsen allt för mycket så är det intressant att se att medan *Ken Ring* gång på gång påpekar segregationen och klassamhällets inverkan på människors utanförskap, är klass och segregation i politisk bemärkelse ingenting *Håkan Hellström* lägger ner nämnvärt med energi på. Visst, likt Kens texter så dryper Håkans av droger och många gånger kopplas dessa ihop med undergång (”Jag såg vänner från 90 försvinna ner i dyn, jag såg skyskrapor försvinna upp i skyn / Jag såg ut genom fönstret och såg Mariakliniken” eller ”O kan du älska mig / som tjackpundarn älskar sin barndom?”).¹¹² Men jag skulle säga att drogerna rent generellt beskrivs som en del av ungdomens kringflackande dekadans.

---

¹⁰⁹ Helena Hill (2007), *Befria Mannen!*, s. 25.

¹¹⁰ *Ibid.* s. 19, 25.

¹¹¹ *Ibid.*

¹¹² ”Långa vägar”, *För sent för Edelweiss*, 2008; ”Precis som Romeo”, *Nåt Gammalt, Nåt Nytt, Nåt Lånat, Nåt Blått*, 2005.

Om vi uppehåller oss vid hur *Håkan* skådar omvärlden ser vi också att han vid ett flertal tillfällen talar om den som antingen någonting han ser ner på, vilket porträtteras av att upprepade gånger använder frasen ”Clownerna har gått till jobben” (se exempelvis ”Klubbland” och ”Vaggvisa för flyktingbenägna”) och alltså beskriver de ”normala” människorna som del av en cirkus.¹¹³ En annan del är när han exotiserar den omvärld han hela tiden längtar efter (exempelvis ”Du har varit ute i världen i flera år / När jag bara stannade på mitt rum och såg dagarna gå”), vilket smittar av sig på de exotiserande referenser han några gånger använder sig av (exempelvis ”Oho för min Apache prinsessa / Du håller liv i mitt rainman-hjärta”).¹¹⁴ Kanske tydligast porträtteras drogerna och exotiserandet i ”Zigenarliv dreamin” – en låt vars själva titel består av en vit, västerländsk romantisering av en av de mest utsatta folkgrupperna i Europa. Efter att ha väntat ”på kranen / En vacker dag på Stridbergsliden” vandrar *Håkan Hellström* vidare och tänker att ”Jag har ingen ålder / Jag har ingen ungdom /.../ Och jag saknar inte mycket / Men jag saknar illusionen / Av att allting kommer ordna sig” för att tillslut köpa ”basiado”¹¹⁵ av en kara på torget / Och går hem och lägger mig på sängen och läser Beppe Wolgers”.¹¹⁶ Jag ska snart komma till poängen, men först vill jag stanna upp vid Beppe Wolgers. För trots att klassmarkörerna knappt är synliga hos *Håkan* så finns de där, oftast i form av litterära referenser. Beppe Wolgers är en och Slas och Sture Dahlström är två andra (i låten ”Så länge du är med mig”) medan han i ”Klubbland” i en bisats sjunger om och Proust och Ernst-Hugo Järegård.¹¹⁷ Det är med andra ord tydligt att hans Wertherianska känslsamhet inte kommer från betongen. Så till poängen: den underordnade maskulinitet jag menar att *Håkan Hellström* representerar uppstår inte i ett vakuum, utan är en utvecklad del av hans möjlighet att som en person från medelklassen i större utsträckning än *Ken Ring* leka med genusordningen, avfärda kropp och sexualitet och avfärda glåporden som omvärlden spottar mot honom. Jag menar på intet sätt att den textvärld *Håkan Hellström* målar upp är enkel och harmlös, eller att de diskurser kring maskulinitet han konstruerar är meningslösa –

¹¹³ ”Evert Taube”, *Nåt Gammalt, Nåt Nytt, Nåt Lånat, Nåt Blått*, 2005.

¹¹⁴ ”Uppsnärjd i det blå”, *Känn ingen sorg för mig Göteborg*, 2000; ”Sång i buss på villovägar 2007”, *För sent för Edelweiss*, 2008.

¹¹⁵ ”Basiado” är slang för en joint.

¹¹⁶ ”Zigenarliv dreamin”, *För sent för Edelweiss*, 2008.

¹¹⁷ ”Så länge du är med mig”, *Nåt Gammalt, Nåt Nytt, Nåt Lånat, Nåt Blått*, 2005; ”Klubbland”, *Nåt Gammalt, Nåt Nytt, Nåt Lånat, Nåt Blått*, 2005.

bara att *Håkan Hellström* har det symboliska kapitalet för att kunna kombinera droger med Beppe Wolgers.

Ett maskulint möte – avslutning

Håkan Hellström ”Ser upp och ser en fågel och / tänker 'din jävel'” i ”Zigenarliv dreamin” medan *Ken Ring* ”steppar in /.../ en resande tattare, ja bombar dom fatta det”.¹¹⁸ Båda talar i ovanstående exempel om sig själva som en form av utanförskapats tattare. Men som jag i denna studie visat är skillnaden i konstruktionen av detta utanförskap fundamental.

Jag kommer från en plats längst ut / Det första jag såg av staten var en snut / Det är
sjukt / att leva på en plats där det alltid är tjafs / Och till slut / det enda man njuter av
är hasch

spottar *Ken Ring* till ett nostalgiskt rhodesbeat medan *Håkan Hellström* mot ett drömmande popkomp sjunger

Jag står i vasaparken / Ser pojkar och flickor gå igenom kärlekslunden / Jag skulle
byta plats med vem som helst på sekunden, om jag kunde.¹¹⁹

Medan *Ken Rings* rakbladsvassa socialrealism målar upp ett Sverige där förorterna är fyllda av (manligt) utanförskap berättar *Håkan Hellström* med sin högtravande lyrik om en form av skörhetens utanförskap. Konstruktionen av maskulinitet blir därefter. Som en konsekvens av, eller snarare reaktion mot, att samhällets segregering maskineri ständigt arbetat mot honom och hans kamrater ställer sig *Ken Ring* på barrikaden och vill finna lösningar hårda som betong: ”Med soldater som granskas av kritiker / 165, se oss som förortspolitiker / När vi blir valda se vad vi gör / vi kommer i flockar, dom hatade dör”.¹²⁰ Genom att *Ken* gång på gång förvandlar sig själv och sina homies till den armé han ska ta över världen med – och alltså ansluter sig till det västerländska idébagaget kring

¹¹⁸ ”Zigenarliv dreamin”, *För sent för Edelweiss*, 2008; ”Förortskrigare”, *InblicKen*, 2003.

¹¹⁹ ”En man” *Hip Hop*, 2009; ”Atombomb”, *Känn ingen sorg för mig Göteborg*, 2000.

¹²⁰ ”Gatuslang”, *Vägen Tillbaka*, 1999.

militären och populärkulturens hyllande av den våldsamma, manliga heroismen – blir våldet, och framför allt våldet mellan män, *Ken Rings* främsta genuspolitiska vapen för att hanka sig upp i makthierarkin.¹²¹ Detta kan kopplas till Connells begrepp *protestmaskulinitet* där tanken är att (västerländska) män som vuxit upp under maktlösa förhållanden kompenserar denna barndomens känsla av maktlöshet genom ett överdrivet anspråk på det som den europeiska kulturen förknippar med maskulinitet och genus.¹²²

Håkan Hellströms utanförskap får snarare motsatt effekt. Genom en form av skörhetens utanförskap där svaghet, blyghet, misslyckande och beroende av andra(s kärlek) är centrala aspekter ("Vad vet du om månljuset? / Förrän du blivit sönderslagen under det /.../ Och vad vet du om kärleken? / Förrän du förgäves hatat den") konstruerar *Håkan Hellström* maskulina diskurser som pendlar kring kategorier som skulle falla inom ramen för det "omanliga".¹²³ På så sätt tar *Håkan Hellströms* konstruktion av maskulinitet avstånd från, utmanar och ifrågasätter genusordningens hegemoniska ideal där viljan till auktoritet och legitimering är centrala aspekter. De diskurser kring maskulinitet *Håkan Hellström* konstruerar kan därför kategoriseras som underordnade och i opposition till hegemonins rådande ideal – det ideal som *Ken Ring* använder för att ge sig själv makt.

Dessa två ståndpunkter, dessa två maskulina ideal, som *Ken Ring* och *Håkan Hellström* konstruerar – protestmaskuliniteten kontra den underordnade maskuliniteten – är ofrånkomligt kopplade till varandra. Annorlunda uttryckt är den andra allt det de själva kämpar för att *inte* vara, vilket gör att de hela tiden måste förhålla sig till varandra. Så medan *Ken* reducerar kvinnorna till objekt som skall erövrats med hjälp av sin heterosexualiteten ("Ey, hela stan ska röjas, glas ska höjas / Alla brudar med grymma häckar följas") så nämner *Håkan Hellström* nästan aldrig kroppen.¹²⁴ Och när *Håkan* väl gör det så påpekar han att han "är kär i den fulaste flickan i världen" och att han "inte [är] kär i henne för vad hon är / utan för vad hon inte är".¹²⁵ Och medan *Ken Ring* använder sin kropp för att dominera (han "knallar dom keffa") och porträtter "omanligheten" och

¹²¹ R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 221.

¹²² R.W. Connell (2008), *Maskuliniteter*, s. 143.

¹²³ "Brännö serenad", *Eit kolikbarns bekännelser*, 2005.

¹²⁴ "Stockholm Stad", *Vägen tillbaka*, 1999.

¹²⁵ "Den fulaste flickan i världen", *Det är så jag säger det*, 2002.

homosexualiteten som det negativa ("ey vi ska spridas vidare runt i Svea rikes land /.../ me en ny stam / glöm allt bögländ") så sjunger *Håkan Hellström* att "jag önskar att jag inte blev kär i dig / och jag önskar att jag blev MER kär i dig" – texttrader med ett "jag" som lika gärna kan vara kvinnligt/feminint som manligt/maskulint.¹²⁶ Med sin uppfattning om kroppen och sexualiteten underminerar *Håkan Hellströms* genusordningens binära och hierarkiserande uppdelning av könen till förmån för en gemensam och ömsesidig sexuell process. Detta medan *Ken Ring* är beroende av densamma för att i enlighet med protestmaskulinitetens kodex använda kön för att ge sig själv makt.

Med andra ord är det vi stöter på två hegemoniska maskuliniteter som kämpar för och emot genusordningens hegemoniska maskulinitet. Här vill jag återknyta till inledningen på detta avsnitt. *Kens* protestmaskulinitet växer fram som ett svar mot en maktlöshet, en känsla av att hela tiden behöva kämpa mot ett övergripande system. Så när han döper sig själv till "tattaren" kopplar han sitt utanförskap till grupper som befunnit sig i samhällets utkant, vilket förstärks av att mer eller mindre varenda låt handlar om en kamp från "den undre världen till den övre världen".¹²⁷ Detta kan kontrasteras med att kopplingen till zigenare – "tattare" – som *Håkan Hellström* gör i "Zigenarliv dreamin" snarare handlar om en västerländsk romantiserande metafor för ett rumlande liv ("Jag har ingen ålder / Jag har ingen ungdom /.../ Men jag går ändå runt i nån jävla dagdröm och / Drömmer om båda dom"), än en koppling till en socialrealistisk verklighet.¹²⁸

Med detta vill jag ha sagt att de båda artisternas diskurser kring maskulinitet växer fram utifrån den kontext de befinner sig i. Den kontexten verkar för *Håkan Hellström* – sprungen från medelklassen – tillsynes enklare att bortse från i konstruktionen av sin maskulinitet, än för *Ken Ring* vars texter formligen dryper av förortens vara. Annorlunda uttryckt är omvärldens materialitet lättare att bortse från om betongens gråa nyans inte målar upp murar man ständigt måste förhålla sig till.

---

¹²⁶ "Djupa sår", *Vägen tillbaka*, 1999; "Gatan är min inspiration", *Vägen tillbaka*, 1999; "Magasingatan", *Ett kolikbarns bekännelser*, 2005.

¹²⁷ "Gaturslang", *Vägen Tillbaka*, 1999.

¹²⁸ "Zigenarliv dreamin", *För sent för Edelweiss*, 2008.

Källor

Litteratur

- Chang, Jeff (2007), *Can't Stop, Won't Stop – a history of the hip-hop generation*, Ebury Press.
- Connell, R.W. (2008), *Maskuliniteter*, Göteborg: Daidalos.
- Ganetz, Hillevi (1997), *Hennes röster – Rocktexter av Turid Lundqvist, Eva Dahlgren och Kajsa Grytt*, Stockholm: Symposium.
- Hill, Helena (2007), *Befria Mannen! – idéer om förtryck, frigörelse och förändring hos en svensk mansrörelse under 1970- och tidigt 1980-tal*, Umeå: Bokförlaget h:ström – Text & Kultur.
- Rosenberg, Tiina (red.) (2005), *Könet Brinner! Judith Butler – texter i urval av Tiina Rosenberg*, Natur och Kultur.
- Sernhede, Ove (2009), *Alienation is my Nation – Hiphop och unga mäns utanförskap i Det Nya Sverige*, Stockholm: Ordfront.
- Steen, Håkan (Red.) (2008), *Håkan Hellström – texter om ett popfenomen*, Reverb-Sonic.
- Strage, Fredrik (2001), *Mikrofonkåt*, Atlas.

Internet

- "Homie" <<http://ne.se/sok/%3Cspan%20class=%22mark%22%3Ehomeboy%3C/span%3E?type=DICTIONARY%3E>> (2010-01-04).
- "Homie" <<http://en.wikipedia.org/wiki/Homie>> (2010-01-04)
- "Håkan Hellström" <<http://www.hakanhellstrom.com/>> (2010-01-06)
- "Ken är fortfarande en bad boy" <<http://hd.se/noje/2007/10/23/ken-aer-fortfarande-en-bad-boy/>> (2010-01-06)
- "Ken Ring" <http://sv.wikipedia.org/wiki/Ken_Ring> (2010-01-06)
- "Ken Ring – hiphop texter" <<http://www.hiphoptexter.com/artist.asp?artistid=28>> (2010-01-06)
- "Persona" <<http://ne.se/lang/persona/705718>> (2009-12-28)
- "Tattare" <<http://ne.se/lang/tattare>> (2010-01-06)
- "YO! MTV Raps" <http://en.wikipedia.org/wiki/Yo!_MTV_Raps> (2010-01-06)

Material

Fonogram

Håkan Hellström

Känn ingen sorg för mig Göteborg (Virgin: 16 oktober 2000)

Det är så jag säger det (Virgin: 28 oktober 2002)

Ett kolikbarns bekännelser (EMI: 16 februari 2005)

Nåt gammalt, nåt nytt, nåt lånat, nåt blått (EMI: 28 december 2005)

För Sent För Edelweiss (EMI: 26 mars 2008)

Ken Ring

Vägen tillbaka (EMI: 6 april 1999)

Mitt hem blir ditt hem (EMI: 6 juni 2000-06-06)

Mellanspelet (Såldes endast via Närlivsbutiken i Hässelby Gård: 2002-2003)

InblicKEN (Pay Per Bag: 2003)

Det bortglömda (Pay Per Bag: 2003),

Kennelklubben (Pay Per Bag: december 2003),

2 legender utan pengar (BAM: 1 september 2004)

RubriKen (Barabazz: december 2005),

Äntligen hemma (P.O.P.E./Playground Music: 24 oktober 2007).

Hip Hop (P.O.P.E./Universal: 16 september 2009)